

ефективно, більше, ніж за акції компаній з "корпоративними проблемами". В Україні більш як половина інвесторів поставили якість корпоративного управління на перше місце порівняно з фінансовими результатами [1].

Виділимо фундаментальні проблеми корпоративного управління в Україні [2]:

- недосконалість чинного законодавства, що регулює діяльність корпорацій в Україні;
- відсутність дивідендного аспекту корпоративної політики, що проявляється у невиплаті дивідендів за результатами звітного періоду;
- існування широкого спектру конфліктів інтересів між суб'єктами корпоративного управління, що, насамперед, пояснюється не сформованістю інститутів власників та відсутністю чіткого розмежування функцій між власниками та виконавчими менеджерами;
- відсутність знань, навичок, досвіду у керівників щодо формування та розвитку системи корпоративного управління та складність в інформаційному забезпеченні та інформаційній підтримці прийняття управлінських рішень на усіх рівнях управління.

Національному корпоративному управлінню притаманні позитивні тенденції: вітчизняні корпорації активно намагаються впроваджувати для підвищення своєї ефективності сучасні управлінські технології, автоматизувати виробничо-господарські процеси, підвищувати конкурентоспроможність власної продукції, інвестувати кошти у розвиток людського капіталу [3].

Отже, корпоративне управління в Україні потребує суттєвих змін та удосконалень, адже воно перебуває лише на етапі первинного формування.

Досвід становлення корпорацій у високо розвинутих країнах свідчить про те, що лише поєднання зусиль державних органів, інституційних та індивідуальних інвесторів, працівників корпорацій, менеджерів усіх рівнів управління у забезпеченні розвитку корпоративних структур дозволить досягнути очікуваних результатів та сформувати дієву систему корпоративного управління.

Література

1. Кадничанський М. Про методи оцінки якості корпоративного управління./ М. Кадничанський // Економіка України. - 2008.- №6. - С. 41.
2. Кудря Я.В. Актуальні проблеми управління акціонерними товариствами в Україні. / Я. Кудря // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №2. - С. 68.
3. Рудьєв В.А., Гуткевич С.О. Управління персоналу: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 312 с.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Апанасенко В.С.

аспірант кафедри економіки та моделювання ринкових відносин
*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
 м.Одеса, Україна*

У системі загального управління використанням капіталу підприємства основна роль відводиться забезпеченню ефективного його використання в операційній діяльності. Характер операційної діяльності підприємства визначається насамперед специфікою галузі економіки, до якої воно належить.

Основу операційної діяльності більшості підприємств складає виробничо-комерційна та торгова діяльність, яка доповнюється здійснюваною ними інвестиційною та фінансовою діяльністю.

Операційна діяльність промислових підприємств характеризується наступними основними особливостями, що визначають специфіку використання капіталу:

1. Вона є головним компонентом всієї господарської діяльності підприємства, основною метою його функціонування. Основний обсяг формованих активів, основна чисельність персоналу підприємства обслуговують цю діяльність. Відповідно, капітал, що використовується в операційній діяльності, при нормальних умовах функціонування підприємства займає найбільшу питому вагу в загальному обсязі задіяного їм капіталу.

2. Операційна діяльність носить пріоритетний характер по відношенню до інвестиційної, фінансової та інших видів діяльності підприємства. Тому розвиток будь-яких інших видів діяльності не повинна вступати в протиріччя з розвитком операційної діяльності, а тільки підтримувати її. Відповідно і задачі підвищення ефективності використання капіталу в будь-яких інших видах діяльності підприємства не повинні вирішуватися за рахунок зниження цієї ефективності в операційному процесі.

3. Інтенсивність розвитку операційної діяльності є основним параметром, що характеризує поступальний економічний розвиток підприємства по окремих стадіях його життєвого циклу. Відповідно, можливості ефективного використання капіталу в операційному процесі на різних стадіях життєвого циклу підприємства визначають цілі і завдання не лише стратегії використання капіталу, але і цілі, а також можливості реалізації загальної економічної стратегії підприємства.

4. Господарські операції, що входять до складу операційної діяльності підприємства, носять самий регулярний характер. У порівнянні з операціями інших видів діяльності частота операцій по ній найвища. Це визначає високу інтенсивність формування та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з використанням капіталу в операційному процесі підприємства. Крім того, регулярність здійснення господарських операцій створює основу для регулярного формування ефекту використання капіталу в цьому виді діяльності підприємства у формі обсягу реалізованої продукції, доходу, прибутку тощо.

5. Операційна діяльність підприємства орієнтована в основному на товарний ринок, у той час як формування необхідного до використання капіталу здійснюється переважно на фінансовому ринку. Так, операційна діяльність пов'язана з різними видами та сегментами товарного ринку, що визначаються специфікою використовуваної сировини і матеріалів, характером готової продукції. Відповідно і умови формування кінцевого ефекту використання капіталу в операційній діяльності підприємства значною мірою пов'язані зі станом кон'юнктури відповідних видів і сегментів товарного ринку. У той же час один з найважливіших компонентів формування цього ефекту – вартість капіталу, що залучається до використання в операційному процесі – істотним чином залежить від стану кон'юнктури відповідних видів і сегментів фінансового ринку. Використання капіталу в операційній діяльності підприємства повинно бути пов'язане з тенденціями кон'юнктури обох аналізованих ринків, які іноді носять противонаправлений характер.

6. Здійснення операційної діяльності пов'язано з капіталом вже інвестованих в неї. Інвестований в цю діяльність капітал набуває форми операційних активів підприємства. Від складу цих активів, їх збалансованості, потенційної продуктивності, швидкості обігу та інших характеристик значною мірою залежить здатність підприємства генерувати форми ефекту використання капіталу, в першу чергу, операційний прибуток. Тому одним з найважливіших чинників забезпечення високого рівня ефективності використання капіталу, задіяного в операційній діяльності підприємства, є ефективне управління його операційними активами.

7. У процесі операційної діяльності споживається значний обсяг живої праці, на відміну від інвестиційної та фінансової діяльності, де витрати цієї праці несуттєві. Це створює широкі можливості використання взаємозамінності таких виробничих факторів, як капітал і праця в операційному процесі підприємства (ефект взаємозамінності цих факторів визначається виробничою функцією Кобба-Дугласа, модель якої розглянуто раніше). Взаємозамінність цих виробничих факторів визначає варіативність формування показників ефективності використання операційного капіталу підприємства навіть при незмінному обсязі виробництва (реалізації) продукції. Отже, забезпечуючи ефективність використання капіталу в операційній діяльності підприємства, необхідно враховувати взаємозв'язок цієї ефективності з рівнем кінцевої ефективності всієї операційної діяльності підприємства.

8. Операційної діяльності притаманні, поряд із загальними, і специфічні види ризиків, що об'єднуються поняттям комерційний ризик. Тому рівень операційного прибутку, що генерується використовуваним капіталом при різних альтернативних варіантах його використання, повинен обов'язково співвідноситися з рівнем комерційного ризику.

Розглянуті особливості здійснення управління використанням капіталу в операційній діяльності підприємства вимагає не тільки Централізованого керівництва, а й формування на базі окремих структурних підрозділів певних «центрів відповідальності». Концепція управління окремими аспектами господарської діяльності підприємства на основі «центрів відповідальності», розроблена американським економістом Дж. Хігінсом, отримала широке практичне застосування в управлінні використанням капіталу. Автором запропоновано виокремлювати центри відповідальності в процесі формування організаційного забезпечення управління фінансовими ресурсами на підприємстві.

Література

1. Основний капітал у Західному регіоні України: сучасний стан і перспективні напрями модернізації: монографія: С.О. Іщук (ред.). Серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі»; Львів: НАН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього». 2015. 172 с.

2. Фінансові результати підприємств до оподаткування за видами промислової діяльності / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Круш П. В. Внутрішній економічний механізм підприємства: [навч. посіб.] / П. В. Круш, С. О. Тульчинська, Р. В. Тульчинський та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 206 с.

4. Левицька І. В. Відтворення основних засобів: теорія і практика : [монографія] / І. В. Левицька. – К. : Нац. ун-т харчових технологій, 2010. – 280 с.